

TFRS'LERİN ORAN ANALİZİNE ETKİLERİ

Baki Rıza BALCI¹

TFRS'LERİN ORAN ANALİZİNE ETKİLERİ

ÖZET

Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına (TFRS) göre hazırlanan Finansal Tablolar, TFRS öncesinde hazırlanan Tablolardan ayrılmaktadır. Finansal Analizi de etkileyen bu ayrışma özellikle vergi mevzuatına göre hesapların farklı biçimde ölçülmesi ve sınıflandırılmasından kaynaklanmaktadır. TFRS öncesi ve sonrası oran analizinde nasıl bir farklılaşma yaşandığı bu makalenin araştırma konusudur.

Araştırmada anlatılan teorik çerçevenin daha iyi anlaşılabilmesi için finansal oranlardaki eğilimlerin açıkça görülebileceği örnek bir uygulama gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: oran analizi, TFRS, TMS, UFRS, UMS

THE EFFECTS OF TFRSs ON RATIO ANALYSIS

ABSTRACT

Financial Statements that are prepared according to Turkish Financial Reporting Standards (TFRS) differentiate from before of TFRS. This differentiation which affects also Financial Analysis, especially sourced from the tax regulations that handle differently on measurements and classifications of the accounts. The subject of this research is how ratio analysis differs before and after TFRS.

For a clear understanding of the theoretical framework that is explained in this research, an exemplary implementation was written to demonstrate explicitly the trends of financial ratios.

Keywords: ratio analysis, TFRS, TMS, IFRS, IAS

¹ Yrd.Doç.Dr., Yaşar Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Bankacılık ve Sigortacılık Programı, baki.balci@yasar.edu.tr

TFRS'lerin Oran Analizine Etkileri

Ülkemiz muhasebe tarihi boyunca en önemli düzenleme Maliye Bakanlığının birden fazla muhasebe uygulama tebliğleri ile düzenlemeye çalıştığı muhasebe hesap düzeni ve sistemidir. Söz konusu düzenleme ile oluşturulan hesap çerçevesi ve planına *tekdüzen hesap planı (THP)* denilmiştir. Hesapların tekdüzeleştirilmesi birçok faydanın elde edilmesinin yanı sıra finansal tablo analizine de katkı sağlamıştır. Alışılmış finansal analiz yöntemleri ile 1994 yılından bu yana belli bazı kalıplara oturtulan finansal analiz sistemi, 6102 sayılı yeni Ticaret Yasasının hükümleri çerçevesince işletmelerin muhasebe sistemlerinde *türkiye finansal raporlama standartlarına (TFRS)* uyulması sonucu yapısal açıdan etkilenecektir. Bu etkilenmenin hangi koşullarda gerçekleşeceği tartışılırken, önemli bir finansal analiz yöntemi olan oran analizindeki etkilenmenin boyutları bu makalenin araştırma konusudur.

2005 yılından itibaren halka açık ortaklıkların muhasebe düzenine yön veren TFRS'ler, 2013 başından itibaren geri kalan tüm ortaklıklara da yön verecektir. TFRS'nin muhasebe sistemlerine getirdiği köklü değişiklikler nedeni ile mevcut finansal tablo tanım, biçim ve içerikleri farklılaşmaktadır. Bu farklılaşmanın oran analizine yansımaları bilimsel araştırmalara konu olabilecek niteliktedir. TFRS ile birlikte hangi hesapların kullanımına devam edildiği, hangilerin kaldırıldığı, hangi hesapların birleşerek ne tür hesaplar ortaya çıkardığı, hesap sınıflandırma ve gruplandırmalarının eskisi gibi devam edip etmediği, yeni ortaya çıkan tablolara göre oran analizinde kullanılacak formüllerin pay ve paydalarına hangi hesapların dahil edilip edilmeyeceği, hangi hesaplardan hangi hesaplara aktarımların gerçekleşmesi gerektiği, finansal tablolardaki tüm unsurlarda ertelenmiş vergi etkisinin olup olmadığı, gerçekleştirilecek oran analizinde oranların ne tür davranışlar gösterdiği, bu davranışların nasıl yorumlanması gerektiği, TFRS ve mevcut muhasebe düzenine bakılarak karşılaştırmalı olarak yanıtlanması gerekmektedir. Bu karşılaştırmaların yapılabilmesi için TFRS ve oran analizi kavramlarının irdelenmesi gerekir. Bu kavramlara ilişkin temel bilgiler bir sonraki bölümlerde ele alınmıştır.

Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS)

Uluslararası işletmelerin farklı muhasebe düzenlerine sahip olmaları, Dünya'nın farklı iklimlerinde farklı muhasebe kültürlerinin olması, küresel çapta bu sistemleri birbiriyle uyumlaştırmak, bunun yanı sıra 60'lı yıllarda doğrudan yabancı yatırımın da artması (Dincer, 2011, s.194) gibi nedenlerden dolayı *uluslararası muhasebe standartları (UMS)* ve *uluslararası finansal raporlama standartları (UFRS)* belirlenmiştir. Standartların amacı, finansal tabloların karşılaştırılabilirliğini, işletmelerin finansal durumları, performansları ve nakit akışlarının gerçeğe en uygun gösterimi sağlamaktır.

Türkiye’de ise UMS ve UFRS’ler bire bir tercüme ederek TMS ve TFRS’ler olarak, Resmi Gazete’de TMS-TFRS kısaltmaları ile yayımlanmıştır. 2005 yılından itibaren halka açık ortaklıkların muhasebe düzeni TFRS’ye göre biçimlendirilmeye başlanılmış, 2013 yılından itibaren ise SPK’ya tabi olmayan ortaklıklarda da uygulamaya geçilecektir.

Oran Analizi

Analiz (çözümleme), bir şeyi incelemek üzere parçalarına ayırma anlamına gelmektedir (Durmuş ve Arat, 2000, s.115). *Oran analizi* ise hesap veya hesap grupları arasında sayısal ilişkiler oluşturularak, işletmenin ; finansal yapısı, kârlılık, faaliyet etkinliği konularında yargıya ulaşmamızı sağlayan yöntemdir.

Oranlardan yararlanmak tek başına yarar sağlamamaktadır. Bunların karşılaştırmalı ele alınması ve değerlendirilmesi işletmenin içinde bulunduğu duruma ilişkin bilgiler sağlamaktadır. Oranlar farklı biçimlerde sınıflandırılabilir. Araştırmamızda çağdaş yazın, oranları dört sınıfa ayırmaktadır (Akdoğan ve Tenker, 1998, s.601) :

- *Likidite Oranları*
- *Finansal Yapı Oranları*
- *Faaliyet Oranları*
- *Kârlılık Oranları*

Oran analizinde çok sayıda orandan yararlanılabilmektedir.

İşletmeye borç verenler özellikle likidite oranları ile ilgilenirken, yatırımcılar kârlılık oranları ile ilgilenmektedir. Oranlara ilişkin formüller ek’te belirtilmiştir.

TFRS’ye Dönüşüm Sırasında Mevcut Hesap Sisteminde Yaşanan Değişimler ve Finansal Oranlara Etkilerinin Teorik Çerçevesi

Dönen Varlıklar

- *Hazır Değerler*

Bu grupta yer alan farklılıklar likidite, kârlılık ve borçlanma analizinin sonuçlarını önemli ölçüde etkilememektedir (Bodur, 2012, s.13). Hazır değerler grubunu ele alırken vadesi üç ayı aşan banka mevduatı, menkul kıymetler grubuna aktarılmalıdır. Bu sınıflandırma farklılıkları, likidite analizinde kullanılan, nakit oranını etkileyecektir. Diğer yandan bu grubun içerisinde bulunan *alınan çekler hesabına* ait ileri tarihli çeklerde hazır değerler grubu yerine *ticari alacaklar* grubunda

izlenmesi, alacak devir sürelerini etkileyecektir. Kredi kartı alacakları ise bankalarla yapılan sözleşmelere bağlıdır. Bankadan 3 ay içerisinde tahsil edilecek kredi kartı alacaklarının, Hazır değerler grubunun *108 diğer hazır değerler hesabında* kalması daha doğru olacaktır. Eğer banka, kredi kartı taksitlerini vade tarihlerinde tahsil edip işletmenin hesabına yatırıyorsa bu tür tutarların ticari alacaklara kaydırılması daha uygundur.

- *Menkul Kıymetler*

Gerçeğe uygun değer yönteminin kullanıldığı ve kısa vadeli amaçlar için olmayan finansal araçlar, satılmadıkları sürece değer artışları özkaynağa yansıtılacaktır. Gerçeğe uygun değer yönteminin kullanıldığı finansal araçlarda alım-satım amaçlı elde tutulanlar ise satılmadıkları sürece değer artışları kâr/zarara yansıtılacaktır. Piyasaların olumlu değer artışlarının menkul kıymet hesaplarına yansıtılmasından dolayı likidite oranları yükselecektir (Bodur, 2012, s. 33). Likidite oranlarındaki iyileşmeye ek olarak yukarıda sözü edilen birinci durum, özkaynağı güçlendirdiği için finansal yapı oranlarını, ikinci durum ise gelir tablosundaki kârı artırdığı için kârlılık oranlarını olumlu etkileyecektir.

- *Ticari Alacaklar*

Ticari alacakların vade farkından arındırılması, VUK'un 323. Maddesinde yer alan koşulları taşımasada TFRS 9'a göre şüpheli sayılan alacaklar için karşılık ayrılması gibi geniş kapsamlı değer düşüklüğü tanımı (Üçkuyu, 2011, s.72), alacak tutarını ve dönem kârını karşılıklı olarak azaltacak dolayısıyla cari oran ve likidite oranı gibi likidite analizinde kullanılan oranlar düşecektir.

- *Stoklar*

TMS 2 ve 23 gereğince vade farkları ve finansman giderlerinin stok maliyetinin unsurları olarak dikkate alınmaması (Örten, Kaval ve Karapınar, 2010, s.42), VUK'a göre tamamı stok maliyetine dahil edilen *genel üretim giderlerinin sabit kısımları*, kullanılan kapasite ile orantılı olarak stok maliyetine dahil edilip, kalanının dönem giderlerine aktarılması, stokların değerlendirme gününde maliyet yada net gerçekleşebilir değerinden düşüğü ile değerlendirilmesi gibi nedenlerden ötürü *bilançolarda* stok tutarlarının daha düşük görünmesine yol açmakta, bu durum cari oranı düşürürken, stok devir hızını ve kârlılığı azaltıp, özkaynağı düşürdüğü için borçlanma oranını yükseltmektedir.

TMS 2'ye göre hizmet üreten işletmeler hizmetlerini stoklayabileceklerinden finansal tablolarında stok değerleri ve dolayısı ile cari oranları yükselecektir.

Canlı varlıkların gerçeğe uygun değeriyle gösterilmesi durumunda, bu değer maliyetten yüksek olduğu sürece cari oran ve -aradaki farklar *kâr/zarar'a* yansıtılacağı için- kârlılık oranları olumlu etkilenecektir.

- *İnşaat Sözleşmesine İlişkin Varlıklar*

Tekdüzen hesap planında (THP) yer alan yıllara yaygın inşaat ve onarım maliyetleri hesabı ve yıllara yaygın inşaat ve onarım hakediş bedelleri hesapları TFRS bilançosunda bulunmayacaktır. THP düzeninde aktifleştirilen proje maliyetleri TMS 11 çerçevesinde *tamamlanma yüzdesi yöntemine* göre giderleştirilecektir. Bu durum aktif toplamını ve ona bağlı oranları olumsuz etkilerken, yöntem gereği tahakkuk ettirilen kârlar nedeni ile kârlılık oranları artacak, ayrıca kârlılığın özkaynağa yansımaları durumunda, borçlanma oranları olumlu etkilenecektir (Bodur, 2012, s.67).

- *Satış Amacıyla Elde Tutulan Duran Varlıklar*

Satış amacı taşıdığı için dönen varlıklara aktarılan duran varlık tutarları (Akbulut, 2011, s.125), cari oranın artırıp, *immobilizasyon oranını* düşürecektir.

Duran Varlıklar

- *Mali Duran Varlıklar*

Alım-satım amaçlı olmayıp, *gerçeğe uygun değeri kapsamlı gelire yansıyan finansal araçlarda* değer artışları bu tür varlıkların defter değerlerinde ve *özkaynakta* artışa yol açmaktadır. Söz konusu özkaynak artışı *borç/özkaynak oranını* düşürecektir.

- *Canlı Varlıklar*

Duran varlıklarda yer alan canlı varlıkların gerçeğe uygun değeri ile gösterileceğinden değer artışları cari oranı ve kârlılık oranlarını artıracaktır.

- *Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller*

Gayrimenkul sermaye iradi elde etmek amacı ile elde tutulan yatırım amaçlı gayrimenkullerin değerlendirme gününde gerçeğe uygun değerindeki kazanç yada kayıplar kâr veya zarara dahil edilmektedir. Bu tür varlıkların değer artışları nedeni ile bilanço büyüklüğü ve kâr önemli ölçüde artacaktır. Aktif toplam ve kârlılıktan ötürü özkaynakla ilişkili finansal yapı oranları etkilenecektir.

- *Maddi Duran Varlıklar*

Yeniden değerlendirme modeli ile *kapsamlı gelir* içine alınan olumlu değerlendirme farkları (Örten vd., 2010, s.210), özkaynakta artışa yol açarak borçlanma katsayısı oranını düşürecektir. Maddi duran varlıklarda değer düşüklüğü, kârı azaltıcı etki göstererek bilanço büyüklüğü ve kârlılığı düşürecektir.

- *Şerefiye*

Değer artışları kârlılığı ve kârlılık oranlarını arttıracaktır. Kârdaki artış, özkaynak tutarını ve dolayısı ile borç/özkaynak oranını olumlu etkileyecektir.

- *Maddi Olmayan Duran Varlık*

Yeniden değerlendirme modeli ile kapsamlı gelir içine alınan olumlu değerlendirme farkları özkaynakta artışa yol açacak, dolayısı ile borçlanma katsayısı oranı daha düşük çıkacaktır. *Özel Maliyetlerin* maddi duran varlıklarda sınıflandırılması, *kuruluş ve örgütlenme harcamaları, araştırma harcamalarının* aktifleştirilmeyip giderleştirilmesi, maddi olmayan duran varlıklarda değer düşüklükleri (Kaval, 2008, s.343-348) aktif toplamı ve kârlılığı düşüreceklerdir.

Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

- *Mali Borçlar*

Mali borçlar, *etkin faiz yöntemiyle* hesaplanan *itfa edilmiş maliyeti* ile ölçülmektedir (Üçkuyu, 2011, s.84). Etkin faiz oranı, kredi faiz oranına yaklaşık olacağından, çok farklı sonuçlar beklenmemekte, likidite ve finansal yapı oranlarını önemli düzeyde etkilenmemektedir.

- *Ticari Borçlar*

Ticari borçlar vade farkından arındırılması ve itfa edilmiş maliyetinden ölçülmesi sonucu toplam borç tutarında azalma ortaya çıkması nedeni ile borçlanma oranları düşerken, likidite oranları ve ortaya çıkan faiz geliri nedeni ile kârlılık oranları artacaktır. İşletmelerin kendilerine ait büyük tutarlarda ileri tarihli çek vermeleri nedeni ile bunların ticari borçlar hesabında sınıflandırılacak olması, ticari borçları vade farkından arındırmanın etkisini azaltacak derecede artmasına yol açacak ve sonuçta yukarıda sözü edilen oranlarda değişiklik meydana gelmeyecektir (Bodur, 2012, s.134).

Özkaynaklar

Kısa vadede alım-satımı *gerçekleşecek gerçeğe uygun değer farkların kâr/zarar'a yansıtılan finansal varlıklar*, maddi ve maddi olmayan duran varlıklarda yeniden değerlendirme modelinin uygulanması durumundaki değer değişimleri, yatırım amaçlı gayrimenkullerin ve satış amaçlı elde tutulan duran varlıkların değerlemesinde gerçeğe uygun değerlerindeki artış yada azalışların, özkaynaklarda değer artış ve azalışlara yol açması nedeni ile finansal yapı oranlarında ve vergi sonrası kârlılık oranlarında farklılaşma yaşanabilmektedir.

Gelir Tablosu

Esas Faaliyet Gelirleri

Hasılatın vadeli olması durumunda vade farkından arındırılması *brüt kâr marjını* düşüreceklerdir; fakat dönem kâr yada zarara ilişkin oranlarda bir değişiklik yapmayacaktır.

İnşaat işletmelerinde tamamlanma yüzdesi yöntemine göre gelir tahakkuklarındaki artış ve zirai işletmelerde gerçeğe uygun değerdeki artışlar, kârlılık oranlarını olumlu etkileyecektir.

Esas Faaliyet Maliyetleri

Vadeli alımlarda stokların vade farkından arındırılması, üretim işletmelerinde *normal maliyet yöntemine* göre kullanılan kapasite oranında sabit GÜG tutarının stok maliyetlerine eklenmesi, *net gerçekleşebilir değer*'deki artış yada azalışlar sonucu *satılan malların maliyeti* tutarını düşürecek ve brüt kâr marjı bundan etkilenecektir.

Faaliyet Giderleri

Araştırma, kuruluş ve örgütlenme harcamalarının aktifleştirilmemesi, üretim işletmelerinde normal maliyet yöntemi çerçevesinde atıl kapasite oranında sabit GÜG paylarının faaliyet gideri kabul edilmesi, faaliyet giderlerini artırıp, kârlılık oranlarını düşürecektir.

Diğer Faaliyetlerden Gelirler ve Giderler

Gerçeğe uygun değer artış/azalışların kâr/zarar'a yansıtıldığı finansal varlıklar başta olmak üzere, yatırım amaçlı gayrimenkullerin, canlı varlıkların gerçeğe uygun değer artış/azalışları bu hesaplara yazılmaktadır. Dolayısı ile kârlılık ve borçlanma katsayısı oranları bu tutarlardaki değişimlerden etkilenmektedir.

Örnek Uygulama

Uygulamada İzlenen Yöntem

Seçilen oranlar ve uygulamada izlenen yöntem Ataman ve Özden'in (2009, s.70) çalışmasında yer alan uygulamanın ana hatlarından esinlenerek oluşturulmuştur. Ataman ve Özden'in (2009) çalışmasında kullanılan oranlar Arat'tan aktarılmıştır. Yazın tarandığında sözkonusu oranların diğer akademik çalışmalarda da temel finansal oranlar olarak ele aldığı belirlenmiş ve oran analizinin finansal tabloların TFRS'ye dönüştürülmesinden nasıl etkilendiği belirlenmeye çalışılmıştır. Ataman ve Özden'in çalışmasında (2009) kullanılan oranların asit-test oranı, cari oran, özsağamlık oranı, borçlanma oranı, satış kârlılığı oranı, brüt kâr marjı, vergi sonrası kârlılık oranı (özsermaye kârlılık oranı) gibi oranlar Elitaş'ın makalesinde (2010, s.61) belirttiği gibi benzer araştırmalarda kullanılmış ve önemsenmiştir.

Elitaş (2010), TFRS öncesi muhasebe düzenine ilişkin olarak *ulusal muhasebe uygulama esasları* (UMUE), Ataman ve Özden (2009), *tekdüzen hesap planı* (THP) biçiminde adlandırmıştır. Yukarıda UMUE biçimdeki ifade karşılaştırmalarda TFRS olarak yer almış ve THP ile karşılaştırılmıştır.

THP kullanılmasının nedeni olarak ulusal hesap çerçevesi, sınıflandırması ve içeriğini temsil eden yaklaşımın, yazında THP olarak ifade edilmesinden kaynaklanmaktadır.

Uygulama sonucunda yapılan karşılaştırmalarda oranların eğilimi net olarak algılanabilmesi için örnek işletmenin ticaret işletmesi olduğu kabul edilmiş ve hesaplamada kolaylık sağlamak için hesap kalanları küsurattan arındırılmıştır. Ayrıca sınırlı sayıda hesap kullanılmıştır. Seçilen hesapların TFRS'ye göre en yaygın düzeyde değişikliğe yol açacak olanları seçilmiştir.

Bir sonraki bölümde sözkonusu örnek işletmenin THP'ye göre düzenlenmiş bilanço ve gelir tablosu bulunmaktadır. Sonraki bölümlerde ise TFRS'ye uygun bilanço ve gelir tablosunun nasıl elde edildiğine ilişkin işlem örnekleri gerçekleştirilerek, TFRS bilançosu ve gelir tablosu elde edilmektedir. Sonrasında ise THP ve TFRS tabloları oran analizine tabi tutularak, karşılaştırmalar gerçekleştirilmektedir.

Tekdüzen Hesap Planına Uygun Finansal Tablolar

Bilanço

... İşletmesi'nin 31.12.2011 Tarihli Bilançosu			
AKTİF		PASİF	
I. Dönen Varlıklar	520.000	III. Kısa Vadeli Yab.Kayn	126.000
Hazır Değerler	150.000	Ticari Borçlar	150.000
Kasa	10.000	Satıcılar	150.000
Alınan Çekler	100.000		
Bankalar	40.000		
Menkul Kıymetler	40.000	Borç ve Gider Karşılıkla	-24.000
Hisse Senetleri	40.000	Dönem Karı ve Vergi ve Diğer Yasal Yük.Karş.	-24.000
Ticari Alacaklar	180.000		
Alıcılar	180.000		
Stoklar	150.000		
Ticari Mallar	150.000	IV. Uzun Vadeli Yab.Kayn	700.000
II. Duran Varlıklar	825.000	Mali Borçlar	700.000
Maddi Duran Varlıklar	730.000	Banka Kredileri	700.000
Tesis, Makine ve Cihazlar	850.000		
Birikmiş Amortismanlar (-)	120.000	V. Özkaynaklar	519.000
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	95.000	Ödenmiş Sermaye	423.000
Araştırma ve Geliştirme Giderleri	120.000	Sermaye	423.000
Birikmiş Amortismanlar (-)	25.000	Dönem Net Karı	96.000
AKTİF TOPLAM	1.345.000	PASİF TOPLAM	1.345.000

Gelir Tablosu

.... İşletmesi'nin 31.12.2011 Tarihli Gelir Tablosu		
		31.12.2011
A- BRÜT SATIŞLAR		2.143.000
Yurtiçi Satışlar	2.072.000	
Yurtdışı Satışlar	71.000	
B- SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)		-40.000
Satıştan İadeler (-)	-10.000	
Satış İskontoları (-)	-30.000	
C- NET SATIŞLAR		2.103.000
D- SATIŞLARIN MALİYETİ (-)		-1.700.000
Satılan Ticari Mallar Maliyeti (-)	-1.700.000	
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI		403.000
E- FAALİYET GİDERLERİ (-)		-250.000
Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	-100.000	
Genel Yönetim Giderleri (-)	-150.000	
FAALİYET KARI VEYA ZARARI		153.000
F- DİĞER FAALİYETL. OLAĞAN GELİR VEYA KARL.		4.000
Faiz Gelirleri	1.000	
Komisyon Gelirleri	500	
Kambiyo Karları	1.500	
Diğer Olağan Gelir ve Karlar	1.000	
G- DİĞER FAALİYETLERDEN GİDER VE ZARARL. (-)		-5.000
Kambiyo Zararları (-)	-5.000	
H- FİNANSMAN GİDERLERİ (-)		-40.000
Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	-40.000	
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR		112.000
I- OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR		10.000
Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	10.000	
J- OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)		-2.000
Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	-2.000	
DÖNEM KARI VEYA ZARARI		120.000
K-DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞ. YAS. YÜK. KARŞ.(-)		-24.000
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI		96.000

Finansal Tabloların TFRS'ye Dönüştürülmesinde Dikkate Alınacak Değerleme Günü İşlemleri:

İşlem1: Alınan çekler hesabının tamamı ileri tarihli çek olduğu için ticari alacaklara aktarılmıştır.

İşlem 2: Elde tutulan hisse senetlerinin 10.000.- TL'lik kısmı alım-satım amaçlı olup, gerçeğe uygun değeri 10.000.- TL'dir. Hisse senetlerinin kalanı için her hangi bir kısa vadeli amaç sözkonusu değildir; gerçeğe uygun değerlerinde 5.000.- TL'lik artış vardır.

İşlem 3: TFRS bilançosunda oluşturulan ticari alacaklar hesabına bağlı yardımcı hesapların (alıcılar hs. ve ileri tarihli alınan çeklerden oluşan alacak senetleri hs.) itfa edilmiş maliyet değeri 250.000.- TL'dir.

İşlem 4: VUK'un 323. maddesindeki koşullarına uymadığı halde 40.000.- TL'lik alacak şüpheli hale gelmiş ve karşılık ayrılmıştır.

İşlem 5: Vadeli alımdan dolayı ticari mal stoğunda 70.000.- TL tutarında faiz gideri bulunmaktadır.

İşlem 6: Ticari mal stokunun net gerçekleşebilir değeri 60.000.- TL'dir. Mevcut stokların emsal bedeli ise 70.000.-TL'dir.

İşlem 7: Maddi duran varlıklara kayıtlı 100.000.- TL defter değerine sahip makine satışa çıkarılmıştır. İkinci el piyasası olan makinenin altı ay içerisinde satılması beklenmektedir. Makinenin birikmiş amortismanı 20.000.- TL'dir ve satış maliyeti düşülmüş gerçeğe uygun değeri ise 50.000.- TL'dir.

İşlem 8: 750.000.-TL'lik defter değeri olan makinenin *geri kazanılabilir değeri* 650.000 TL'dir.

İşlem 9: Aktifleştirilen araştırma ve geliştirme giderlerinin 40.000 TL'lik kısmının araştırma aşamasındaki faaliyetlerle ilgili olduğu anlaşılmıştır.

İşlem 10: Ticari borçların etkin faiz yöntemine göre iskonto edilmiş değeri 120.000 TL'dir.

İşlem 11: *Ertelenen vergi* hesaplanmıştır.

TFRS'ye Dönüştürmede Sözkonusu Olacak Muhasebe Kayıtları

Dönüştürmeye ilişkin işlemlerin düzeltme kayıtları sırasıyla aşağıdaki gibidir;

1. Alınan çekler hesabı, hesap bakiyesi kadar alacaklandırılarak, ticari alacaklar hesabı borçlandırılır (100.000.- TL).
2. Hisse senetlerinin 30.000.- TL'lik kısmı uzun vadeli olduğundan ortaya çıkan 5.000.- TL'lik değer artışı, duran varlıklar sınıfı içerisindeki finansal yatırımlar hesabına borçlandırılarak kaydedilirken, özkaynaktaki *değer artış fonları hesabı* alacaklandırılır. Kalan hisse senetleri alım-satım amaçlı elde tutulduğundan, hisse senetlerinde ortaya çıkan 10.000.- TL'lik değer artışı yine dönen varlıklar sınıfı içerisinde bulunan finansal yatırımlar hesabını borçlandırırken, karşılığında ise *diğer faaliyet gelirleri hesabı* alacaklandırılmaktadır.
3. Ticari alacaklar hesabının reeskontundan dolayı ortaya çıkan 30.000.-TL'lik (280.000.- TL – 250.000.-TL) faiz giderinden dolayı finansal giderler hesabı borçlandırılırken, ticari alacaklar

hesabı alacaklandırılmaktadır (ticari alacak vadelerinin tamamının yıl içerisinde tamamlanacağı varsayılmıştır).

4. Genel yönetim giderleri hesabı altında *şüpheli alacak karşılık giderleri* alt hesabı borçlandırılırken, ticari alacaklar hesabının alt hesabı olan *şüpheli alacak karşılığı* adlı düzenleyici hesap alacaklandırılmaktadır (40.000.-TL).

5. Stokların vadeli alımdan dolayı finansman giderinden ayrıştırılması sonucu finansal giderler hesabı borçlandırılırken, stok hesabı alacaklandırılmaktadır (70.000.-TL).

6. Değerleme günü mevcut stok defter değeri 80.000.- TL iken, net gerçekleştirilebilir değerinin 60.000.-TL olması nedeniyle oluşan 20.000.- TL'lik değer düşüklüğünden dolayı stok hesabının alt hesabı olan *stok değer düşüklüğü karşılığı hesabı* alacaklanırken, genel yönetim giderleri hesabının alt hesabı olan *stok değer düşüklüğü karşılık giderleri hesabı* borçlandırılmaktadır.

7. Satışa hazır makine *maddi duran varlıklar hesabından* çıkartılarak *diğer dönen varlıklar hesabı'nın* alt hesabı olan *satış amaçlı elde tutulan duran varlıklar hesabının* borç sayfasına gerçeğe uygun değeri üzerinden borçlandırılarak (50.000.-TL) kaydedilir. Karşılığında maddi duran varlıklar hesabı, defter değeri kadar alacaklandırılır (100.000.-TL). Makineye ait *birikmiş amortismanlar* alt hesabı da 20.000.-TL borçlandırılarak kapatılır. İşlem kaydında borçlandırılan ve alacaklandırılan toplamlar arasındaki 30.000.-TL'lik zarar tutarı diğer faaliyetlerden giderler hesabına borç kaydedilir.

8. Makinenin geri kazanılabilir değerinin, defter değerinden 100.000.-TL daha düşük olması nedeni ile maddi duran varlıklar hesabı alacaklandırılarak, diğer faaliyet giderleri hesabının alt hesabı olan *maddi varlık değer düşüklüğü karşılığı hesabı* borçlandırılır.

9. Araştırma ve geliştirme giderleri gelir tablosu hesabı borçlandırılırken, araştırma ve geliştirme giderleri bilanço hesabı alacaklandırılır (40.000.-TL).

10. Ticari borçlar hesabının reeskontundan dolayı ortaya çıkan 30.000.-TL'lik (150.000.-TL – 120.000.-TL) faiz gelirinden dolayı finansal gelirler hesabı alacaklandırılırken, ticari borçlar hesabı borçlandırılır -ticari borç vadelerinin tamamının yıl içerisinde tamamlanacağı varsayılmıştır-.

11. Burada *TMS 12 Gelir Vergileri* standardı uygulanacaktır. Standardı uygulamak için hazırlanan tabloya yukarıdaki işlemler içerisinde ertelenmiş vergi etkisinin olduğu tutarlar *Vergi Varlığı* yada *Vergi Yükümlülüğü* olarak tabloda belirtilmesi gerekmektedir.

	Ertelenen Vergi Varlıkları	Ertelenen Vergi Yükümlülükleri
İşlem 2- Finansal Yatırım		10.000
İşlem 3- Ticari Alacakların Reesk.	30.000	
İşlem 4- Şüpheli Ticari Alacaklar	40.000	
İşlem 5- Stoklar	70.000	
İşlem 6- Stok Değer Düşüklüğü	10.000	
İşlem 7- Satış Amaçlı Duran Varlık	30.000	
İşlem 8- MDV Değer Düşüklüğü	100.000	
İşlem 9- Araştırma Giderleri	40.000	
İşlem 10- Ticari Borçların Reesk.		30.000
Toplam	320.000	40.000

Ertelenen vergi varlıkları = 320.000 x 0,20 = 64.000.- TL

Ertelenen vergi yükümlülükleri = 40.000 x 0,20 = 8.000.-TL

Ertelenen vergi varlıkları hesabı 64.000.-TL borçlandırılırken, ertelenen vergi yükümlülükleri hesabı 8.000.- TL alacaklandırılır. Vergi varlıklarından kaynaklanan aradaki 56.000.- TL'lik fark *dönem kârı vergi ve diğer yasal yükümlülükler hesabının* alacağına kaydedilir.

Yukarıdaki işlemlerin TFRS'ye uygun hesaplara kaydedilmesi sonrasında elde edilen TFRS Bilanço ve Gelir Tabloları bir sonraki bölümde ele alınmıştır.

Dönüştürme Sonrası Elde Edilen TFRS'ye Uygun Finansal Tablolar

Bilanço

.... İşletmesi'nin 31.12.2011 Tarihli TFRS Bilançosu			
VARLIKLAR			31.12.2011
Dönen Varlıklar			
			390.000
Nakit ve Nakit Benzerleri			50.000
Finansal Yatırımlar			20.000
Ticari Alacaklar			210.000
Stoklar			60.000
Diğer Dönen Varlıklar			50.000
Duran Varlıklar			
			704.000
Finansal Yatırımlar			35.000
Maddi Duran Varlıklar			550.000
Maddi Olmayan Duran Varlıklar			55.000
Ertelenmiş Vergi Varlığı			64.000
Toplam Varlıklar			
			1.094.000
Kısa Vadeli Yükümlülükler			
			96.000
Ticari Borçlar			120.000
Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü			-24.000
Uzun Vadeli Yükümlülükler			
			708.000
Finansal Borçlar			700.000
Ertelenen Vergi Yükümü.			8.000
Özkaynaklar			
			290.000
Ödenmiş Sermaye			423.000
Değer Artış Fonları			5.000
Dönem Net Karı			-138.000
Toplam Kaynaklar			
			1.094.000

Gelir Tablosu

.... İşletmesi'nin 31.12.2011 Tarihli TFRS Gelir Tablosu		31.12.2011
Satış Gelirleri (net)		2.103.000
Satışların Maliyeti (-)		-1.700.000
Ticari Faaliyetlerden Brüt Kar		403.000
Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri (-)		-100.000
Genel Yönetim Giderleri (-)		-210.000
Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)		-40.000
Diğer Faaliyet Gelirleri		24.000
Diğer Faaliyet Giderleri (-)		-137.000
Faaliyet Zararı		-60.000
Finansal Gelirler		30.000
Finansal Giderler (-)		-140.000
Vergi Öncesi Zarar		-170.000
Vergi Gelir/ (Gideri)		
Dönem Vergi Gideri (-)		-24.000
Ertelenmiş Vergi Etkisi (+)		56.000
Dönem Zararı		-138.000

Karşılaştırmalı Oran Analizi

Oranların Karşılaştırılması

		THP		TFRS					
I. Likidite Oranları									
Cari Oran	=	Dönen Varlıklar	=	520.000	=	4,13	390.000	=	4,06
		Kısa Vadeli Yab.Kayn.	=	126.000			96.000		
Asit-Test Oranı	=	Dönen Varlıklar-Stoklar	=	370.000	=	2,94	330.000	=	3,44
		Kısa Vadeli Yab.Kayn.	=	126.000			96.000		
Nakit Oran	=	Nakit Değ.+ Serb.Menk. Değerler	=	190.000	=	1,51	70.000	=	0,73
		Kısa Vadeli Yab.Kayn.	=	126.000			96.000		
II. Finansal Yapı Oranları									
Borçlanma Oranı	=	Yabancı Kaynaklar	=	826.000	=	0,61	804.000	=	0,73
		Aktif Toplam	=	1.345.000			1.094.000		
Özsağlamlık Oranı	=	Özkaynaklar	=	519.000	=	0,39	290.000	=	0,27
		Aktif Toplamı	=	1.345.000			1.094.000		
İmmobilizasyon Oranı	=	Duran Varlıklar	=	825.000	=	1,59	704.000	=	2,43
		Özkaynaklar	=	519.000			290.000		
Borçlanma Katsayısı Oranı	=	Yabancı Kaynaklar	=	826.000	=	1,59	804.000	=	2,77
		Özkaynaklar	=	519.000			290.000		
III. Faaliyet Oranları									
Stok Devir Hızı	=	Sat.Tic.Mal.Maliyeti	=	1.700.000	=	11,33	1.700.000	=	28,33
		Ortalama Ticari Mallar	=	150.000			60.000		
Alacak Devir Hızı	=	Net Satışlar	=	2.103.000	=	11,7	2.103.000	=	10,01
		Ortalama Ticari Alacaklar	=	180.000			210.000		
Aktif Devir Hızı	=	Net Satışlar	=	2.103.000	=	1,56	2.103.000	=	1,92
		Aktif Toplam	=	1.345.000			1.094.000		
IV. Karlılık Oranları									
Vergi Sonrası Karlılık Oranı	=	Net Kar	=	96.000	=	0,18	-138.000	=	-0,48
		Özkaynaklar	=	519.000			290.000		
Brüt Kar Marjı	=	Brüt Satış Karı	=	403.000	=	0,19	403.000	=	0,19
		Net Satışlar	=	2.103.000			2.103.000		
Faaliyet Karının Net Satışlara Oranı	=	Faaliyet Karı	=	153.000	=	0,07	-60.000	=	-0,03
		Net Satışlar	=	2.103.000			2.103.000		
Satış Karlılığı Oranı	=	Net Kar	=	96.000	=	0,05	-138.000	=	-0,07
		Net Satışlar	=	2.103.000			2.103.000		

Analiz

Likidite Oranları

Her ne kadar likidite oranlarının pay kısmında azalışlar yaşansada, dönen varlıklar ve kısa vadeli yabancı kaynaklarda yaşanan farklı oranlardaki azalışlardan dolayı, orantılarda büyük ölçekli değişimler olmamıştır. Dönen varlıklardaki azalışın nedenleri olan uzun vadeli amaca sahip hisse senetlerinin duran varlık sınıfına kaydırılması, ticari alacakların itfa edilmiş maliyet bedeline indirgenmesi, şüpheli alacaklar için karşılık ayrılması, ticari alacak hesabını düşürdüğünden cari ve

asit-test oranlarında olumsuz etki yapmıştır. Stok maliyetlerinin finansman giderlerinden arındırılması ayrıca değer düşüklüğüne uğraması gibi nedenlerden dolayı cari oran olumsuz etkilemiştir. Dönen varlıkları artıran unsurlardan olan menkul kıymet değer artışları, likidite oranını iyileştirmiştir. Makinenin, satış amacı ile elde tutulan duran varlık olarak sınıflandırılması nedeni ile dönen varlık grubuna dahil edilmesi cari ve asit-test oranlarına olumlu katkı yapmıştır.

Kısa vadeli yabancı kaynakları azaltan nedenlerden biri ise; ticari borçların itfa edilmiş maliyet bedeline indirgenmesidir. Bu düşüş ile birlikte likidite oranlarında iyileşme yaşanmıştır.

Diğer yandan ileri tarihli alınan çeklerin ticari alacaklar grubuna aktarılmasının yanı sıra, uzun vadeli yatırım amacına yönelik hisse senetlerinin değer artış kazançlarının kapsamlı gelirden gösterilmesi ve dolayısı ile özkaynağı güçlendirmek amacıyla duran varlık sınıfına aktarılması, nakit oranında düşüş yaşatmıştır.

Finansal Yapı Oranları

Borçlanma oranı, TFRS'ye göre düzenlenen finansal tablolarda daha yüksek çıkmıştır. Bunun nedeni, TFRS'ye göre yabancı kaynaklardaki azalışın, aktif toplamdaki azalışa oranla daha düşük olmasıdır. Yabancı kaynaklardaki azalışın nedeni; borçların iskonto edilmesidir. Aktif toplamındaki azalışın nedeni ise; alacakların iskonto edilmesi, şüpheli ticari alacaklar için karşılık ayrılması, stoklardan vade farkının çıkarılması ve stokların net gerçekleşebilir değerine indirgenmesi, maddi duran varlıklarda TMS 36'ya göre değer düşüklüğü kaydının yapılması ve TMS 38'e göre araştırma harcamalarının giderleştirilmesidir.

Özsağlamlılık oranı TFRS'ye göre düzenlenen finansal tablolarda daha düşük çıkmıştır. Bunun nedeni dönem net zararından kaynaklanmaktadır.

İmmobilizasyon oranı, TFRS'ye göre düzenlenen finansal tablolarda daha yüksek çıkmıştır. Bunun nedeni, payı oluşturan duran varlıklardaki azalmanın, özkaynaklardaki azalmaya oranla daha az olmasıdır. Duran varlıklardaki bu azalışın nedenleri olarak; satış amaçlı duran varlıkların dönen varlıklar arasına alınması ve maddi olmayan duran varlıkların (araştırma harcamaları) ilgili sınıftan çıkarılıp giderleştirilmesidir. TFRS'ye uyum amacıyla ertelenmiş vergi varlıkları ve uzun vadeli hisse senetleri ise duran varlıklara eklenmiştir.

Borçlanma katsayısı rasyosu, özkaynaklardaki azalışın, yabancı kaynaklara oranla daha yüksek olması nedeni ile TFRS'ye göre düzenlenen finansal tablolarda belirgin bir şekilde daha yüksek çıkmıştır. Özkaynaklardaki azalışın nedeni, dönem net zararından kaynaklanmaktadır.

Faaliyet Oranları

TFRS'ye göre düzenlenen finansal tablolarda alacak devir hızı hariç diğer faaliyet oranları yüksek çıkmıştır.

Stok devir hızı, TFRS'ye göre düzenlenen finansal tablolarda çok daha yüksek çıkmıştır. Bunun nedeni ise stoklarda TFRS gereğince yapılan düzeltmelerdir -stoklardan vade farkının düşülmesi ve stokların net gerçekleşebilir değerine indirgenmesinden dolayıdır-.

Alacak devir hızında TFRS'ye göre düzenlenen finansal tablolarda önemli bir değişiklik olmamıştır. Bunun nedeni ise ileri tarihli alınan çeklerin, ticari alacaklara aktarılmasıdır. Alacakların iskontosu ve şüpheli alacak karşılıklarının ayrılması bile eklenen tutarı aşamamıştır.

Aktif devir hızı da TFRS'ye göre düzenlenen finansal tablolarda yüksek çıkmıştır. Aktif toplamındaki farkın nedeni ticari alacakların itfa edilmiş maliyet bedeline indirgenmesi, şüpheli alacaklar için karşılık ayrılması, stok maliyetlerinin ve maddi duran varlıkların finansman giderlerinden arındırılması, değer düşüklüğüne uğraması, daha önceden aktifleştirilmiş araştırma harcamalarının giderleştirilmesidir.

Kârlılık Oranları

Brüt kâr marjı hariç kârlılık oranları zarardan dolayı eksi düzeye inmiştir. TMS 18'in hasıllata uygulanması durumunda brüt kâr marjıda TFRS'den etkilenmiştir.

Zarar, ticari alacakların itfa edilmiş maliyet bedeline indirgenmesi işleminin ortaya çıkardığı faiz gideri, şüpheli alacaklar için karşılık ayrılması, stok maliyetlerinin finansman giderlerinden arındırılması ve değer düşüklüğüne uğraması, makinelerde yaşanan değer düşüklüğü, araştırma harcamalarının giderleştirilmesinden kaynaklanmaktadır.

Sonuç

TFRS'lerin değerlendirme ve sınıflandırmaya getirdikleri değişiklikler ile finansal oran analizi üzerinde önemli etkileri olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle, standartların getirdiği yenilik ve değişimlerin anlaşılması, analize etkilerinin belirlenmesi, ulaşılan sonuçların yorumlanması açısından önemlidir.

Örnek uygulamada THP'ye göre kârlı gözükten finansal tablolar, TFRS'ye dönüştürüldüklerinde aslında zarar edildiğini ortaya koymaktadırlar. TFRS'ye dönüşüm genelde likidite ve kârlılık oranlarının düşmesi, finansal yapı ve faaliyet oranlarının ise yükselmesi ile sonuçlanmaktadır. Likidite ve kârlılık oranlarındaki düşme nedenleri olarak ise ticari alacaklar ve stokların vadelerinden arındırılmaları, şüpheli ticari alacaklar için karşılık ayrılması, stok ve duran varlıklar değer düşüklüklerini belirlenmesi gibi aktif değerleri düşürücü ve giderleri artırıcı işlemlerin

TFRS finansal tablolarına yansıtılmasıdır. Bu işlemlerin ortaya çıkardığı gider unsurları ise kârı düşürücü, dolayısı ile kârlılık oranlarını azaltıcı sonuçlara yol açmaktadır. Finansal yapı ve faaliyet oranlarının yüksek çıkma nedenleri olarak yukarıda değinilen aktifi düşürücü unsurların formüllerdeki paydalara dahil edilmesidir. Her iki oran türünde de paydalar paylardan daha fazla düştüğü için oranlar yükselebilmektedir. Özellikle finansal yapı oranlarının paydalarında bulunan özkaynakların düşüş nedeni dönüştürme işlemlerinde ortaya çıkan zarardır. Uzun vadeli borç olmadığı zamanlarda 1'in altına düşmesi gereken immobilizasyon oranı, TFRS bilançosunda daha da yükselmiştir.

Bu araştırma, muhasebe ilkelerdeki değişimlerin, oran analizi üzerinde etki bıraktığını göstermektedir.

Kaynakça

- Akbulut, A. (Ed.) (2011). *Ticari Kârdan Mali Kâra Geçiş*. Ankara: TÜRMOB.
- Akdoğan, N. & Tenker N. (1998). *Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri*. Ankara: Gazi.
- Ataman, B. & Özden, E.A. (2009). Tek düzen hesap planına göre hazırlanan finansal tabloların UFRS'ye uyarlanması ve rasyo yöntemi ile analizi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 44, 59-73.
- Bodur, G. (2012). *Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartlarının Getirdiği Temel Değişiklikler ve Finansal Analize Etkileri*. Ankara: Gazi.
- Dincer, B. (2011). Muhasebe Standartlarının Uluslararası Yakınsaması ve Çevresel Faktörlerin Etkileri: Bir Literatür Taraması. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi.*, 13, 2, 189-210.
- Durmuş, A.H. & Arat, M. E. (2000). *Mali Tablolar Tahlili*. İstanbul: Nihad Sayar Eğitim Vakfı.
- Elitaş, C. (2010). Türkiye muhasebe standartları / Türkiye finansal raporlama standartlarının benimsenmesinin bazı temel finansal oranlar üzerindeki etkisi üzerine uygulamalı bir değerlendirme. *Muhasebe ve Denetim Bakış*, 30, 57-68.
- Kaval, H. (2008). *Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS/IAS) Uygulama Örnekleri İle Muhasebe Denetimi*. Ankara: Gazi.
- Örten, R., Kaval, H. & Karapınar, A. (2010). *TMS-TFRS*. Ankara: Gazi.
- Savcı, M. (2011). *Mali Tablolar Analizi*. Trabzon: Murathan.
- Üçkuyu, S. (2011). Finansal Araçlar (Finansal Varlıklar ve Yükümlülükler). Akbulut, A. (Ed.), *Ticari Kârdan Mali Kâra Geçiş* (s.59-89). Ankara: TÜRMOB.

Ek Formüller

Likidite Oranları :

- Cari Oran (Üçüncü Derece)= Dönen Varlıklar/Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar
- Asit-Test Oranı (İkinci Drc.)= Dönen Varlıklar-Stoklar/ Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar
- Nakit Oran (Birinci Drc.)= Nakit+Serbest Menkul Kıymetler / Kısa Vadeli Yabancı Kayn.

Finansal Yapı Oranları :

- Borçlanma (Finansal Kaldıraç) Oranı= Yabancı Kaynaklar / Aktif Toplam
- Özsağamlık Oranı = Özkaynaklar / Aktif Toplam (Durmuş ve Arat, 2000, s.201)
- İmmobilizasyon Oranı= Duran Varlıklar / Özkaynaklar (Durmuş ve Arat, 2000, s.199)
- Borçlanma Katsayısı Oranı= Yabancı Kaynaklar/Özkaynaklar
- Özkaynak Katsayısı Oranı= Aktif Toplam/Özkaynaklar (Durmuş ve Arat, 2000, s.202)
- Kısa Vadeli Yabancı Kaynak/Özkaynak
- Duran Varlıklar/Sürekli Sermaye Oranı (Durmuş ve Arat, 2000, s.200)
- Faiz Karşılama Oranı= Vergiden Önceki Kâr + Faiz Giderleri / Faiz Giderleri

Faaliyet (Verimlilik) Oranları :

- Alacak Devir Hızı= Net Satışlar / Ortalama Ticari Alacaklar
- Stok Devir Hızı= Satılan Ticari Mallar Maliyeti / Ortalama Ticari Mallar
- Aktif Devir Hızı : Net Satışlar / Aktif Toplam
- Net İşletme Sermayesi Devir Hızı=Net Satışlar/Ort.Net İşletme Serm (Savcı, 2011, s.218).
- Dönen Varlıkların Devir Hızı=Net Satışlar/Dönen Varlıklar
- Duran Varlıkların Devir Hızı=Net Satışlar/Duran Varlıklar
- Özkaynak Devir Hızı=Net Satışlar/ Özkaynaklar

Kârlılık Oranları :

- Vergi Sonrası Kârlılık Oranı= Net kâr / Özkaynaklar
- Brüt Kâr Marjı (Brüt Satış Kârı Oranı)= Brüt Satış Kârı/ Net Satışlar
- Faaliyet Kârının Net Satışlara Oranı=Faaliyet Kârı/Net Satışlar
- Satış Kârlılığı Oranı=Net Kâr/Net Satışlar

- Özkaynak Kârlılığı = Net Kâr/Özkaynaklar

- Piyasa Değerleri Oranı

- Fiyat/Kazanç Oranı= Hisse Senedinin Piyasa Fiyatı / Hisse Başına Kâr

- Piyasa Değeri/Defter Değeri Oranı

- Kâr Payı Getiri Oranı=Hisse Başına Dağıtılan Kâr Payı/ His.Başına Piyasa Fiyatı